

Posudek školitele na magisterskou práci Bc. Lucie Prchlikové *Počátky televizního vysílání v Československu a formování jeho divácké obce*. Praha, Pracoviště OH-SD FHS UK 2014, 84 stran

Autorka diplomové práce se rozhodla své znalosti a metodologickou výbavu nabyté v průběhu studia zúročit výběrem velmi atraktivního, o to více však komplikovaného a do jisté míry i kontroverzního tématu z pomezí soudobých dějin, orální historie a dějin médií. I v souvislosti s nedávným výročím šedesáti let od počátku zahájení televizního vysílání se téma jeví jako navýsost aktuální. Ačkoliv na téma dějin televize byla napsána a publikována řada prací, díky snaze využít orální historie se podle mého soudu se podařilo autorce nalézt „místo na trhu“. Otázkou ovšem zůstává, do jaké míry se autorčino předsevzetí popsat zejména společenské aspekty podařilo naplnit.

Pokud bych měl zhodnotit využitou základnu v oblasti odborné literatury a sekundárních zdrojů, pak je možné konstatovat, že autorka využila řady titulů z oblasti soudobých světových, evropských a také čs. dějin a dále pak dobové práce k dějinám médií a konečně také metodologických titulů k orální historii. V neposlední řadě se také opírala o vybrané práce kvalifikační. Pro získání dostatečného kontextu pak autorka pracovala s řadou internetových zdrojů. Obecně je možné říci, že by soubor bylo možné určitě ještě rozšířit – a to nejen u položek historiografických prací věnovaných problematice dějin společnosti padesátých a šedesátých let u nás i v zahraničí (např. D.Halberstam: Černobílé desetiletí; práce K.Kaplana o cenzuře; J.Hoppeho o médiích na sklonku 60. let apod.), ale také o vybrané dokumentární pořady (např. cyklus *Pozor vysíláme!* z produkce České televize), které by poskytly ještě širší možnost interpretovat pramenný materiál. I přes to se jeví v základním formátu výčet sekundárních zdrojů jako dostačující. (Pro další možnosti bádání je možné autorce doporučit např. články z *Journal of European Television History and Culture*, jehož poslední číslo je věnováno právě tématice dějin TV z zemí bývalého východního bloku).

Pramenná základna byla podle autorčiných slov do značné míry limitována nepřístupností českých televizních archivů pro její bádání. Proto se jala diplomantka alternovat písemné zdroje jednak bádání v Národním archivu a dále pak studiem dobového tisku (v podobě Rudého práva). Stěžejním pramenem pak pro ni byly orálně historické rozhovory, které autorka realizovala dílem vlastní a dílem využila sbírek již stávajících (sbírka Rozhovory COH USD AV ČR, projekt *Dělníci a inteligence v období normalizace*). Soubor se pro alespoň pro dílčí analýzu jeví jako dostačující.

Struktura práce je značně pestrá a autorkou je zcela jistě dobře promyšlená. Vedle úvodu a závěru se skládá ze dvou částí: teoretické a empiricko-výzkumné. Při detailnějším pohledu si však může méně zasvěcený čtenář klást otázku, zdali není příliš ambiciózní. V části práce nazvané „teoretická“ autorka představuje rámce rozvoje televizního vysílání v mezinárodním kontextu (na příkladu vybraných evropských a mimoevropských zemí) a dále pak základní momenty a reálie vývoje TV vysílání v Československu. Proti tomuto formátu nelze mít zásadnějších výhrad, zvláště když na poměrně malém prostoru přináší velké množství zásadních dat ke zkoumanému dějinnému fenoménu, leckdy je ovšem jejich problémem jistá „nevyváženost“ (daná dostupnými pramennými zdroji a literaturou) a mnohdy se také jedná o informace související s výzkumnou otázkou pouze vzdáleně a mají místy dosti populárně-naučný charakter (např. pasáž o experimentálním vývoji vysílání v ČSR). O mnoho více přínosnější, než líčení technických a institucionálních dějin by se jako důležitější jevílo také vyličení společenských struktur divácké obce, rámců pracovního a volného času a vůbec každodenního rytmu obyvatel ČSR – potenciálních diváků v padesátých a šedesátých letech.

Empirická část se pak zabývá analýzou vzpomínek narátorů, které se dotýkají prvních let a desetiletí formování „televizní kultury“ v našem prostředí. Na jedné straně je třeba ocenit autorčinu snahu interpretovat nejvýznačnější témata spojená s reflexí televizního vysílání, na straně druhé v řadě případů zůstává výsledná interpretace buď poněkud „na povrchu“ anebo se ocitá poněkud ve „vzduchoprázdnu“, tj. je opřena pouze o vzpomínky narátorů bez další snahy zkonfrontovat ji s dalšími prameny či údaji, které jsou již třeba v práci již uvedeny, ovšem v teoretické části. Ačkoliv se této otázky autorka dílem dotkla v průběhu své práce, do debaty bych chtěl položit otázku, zdali se jako přínosné jeví pokračovat v naznačené cestě realizace rozhovorů s prvními televizními diváky a jakým způsobem (regionálně, profesně, genderově...)?

Po formální stránce je práce zpracována na obстойné úrovni, místy by však bylo třeba věnovat ještě větší pozornost formální stránce textu.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby ji hodnotím známkou 2 (velmi dobře).

V Praze 30. 8. 2014

PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.